

LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODAS
(įstaigos pavadinimas)

2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2015-01-30

(data)

Kaunas

(parengimo vieta)

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

2014 m. Lietuvos zoologijos sodas vykdė programą „Gamtos išteklių ir paveldo vertybių apsauga“ (programos kodas 02 33).

Lietuvos zoologijos sodą 1938 m. liepos 1 d. įkūrė profesorius T. Ivanauskas. Nuo to laiko Zoologijos sodas supažindina lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove, globoja ir saugoja gyvūnus, veisia retus ir nykstančius gyvūnus, teikdamas prioritetą įrašytiems į Tarptautinę ir Lietuvos raudonąsias knygas. Čia yra pastovi ekspozicija, kurią reikia toliau išlaikyti šia tęstine ir ilgalaikė programa. Lietuvos zoologijos sodas nuo 1985 m. dalyvauja Europos retų ir nykstančių gyvūnų rūšių veisimo programose. 1992 m. buvo priimtas pilnateisio nario statusu į Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociaciją (EAZA), 2013 m. šioje organizacijoje pilnateisio nario statusas pakeistas į kandidato. 2008 m. atnaujino narystę Tarptautinėje rūšių informacinėje sistemoje (ISIS).

Svarbiausi atlikti darbai ir pasiekti rezultatai

Įgyvendinant ES tarybos direktyvos dėl laukinių gyvūnų laikymo zoologijos soduose reikalavimus 2014 metų pradžioje įgyvendintas projektas „Lietuvos zoologijos sodo teritorijos galimybių studijos ir detaliojo plano parengimas“ finansuojamas iš Europos sąjungos struktūrinės paramos. Siekiant tinkamai pasirengti galimybių studijos ir detaliojo plano sprendinių įgyvendinimui 2014 m. – 2015 m. įgyvendinamas projektas „Pasirengimas Lietuvos zoologijos sodo atnaujinimui“ finansuojamas iš Europos sąjungos struktūrinės paramos. Projekto tikslas – sudaryti prielaidas Lietuvos zoologijos sodo rekonstrukcijos atlikimui ir visuomenės švietimui. Projekte numatytos keturios veiklos: Lietuvos zoologijos sodo rekonstrukcijos pirmojo etapo techninių projektų parengimas (2014-10-31 – 2015-08-10), Lietuvos zoologijos sodo želdinių tvarkymo ir priežiūros projekto parengimas ir želdinių sutvarkymas (2014-01-20 – 2014-12-23), Artezinių vandens gręžinių įrengimas (2014-04-15 – 2014-12-22) bei Lietuvos zoologijos sodo gamtamokslinio švietimo strategijos bei veiksmų plano iki 2020 m. parengimas (2013-11-26 – 2014-06-10). Įgyvendinus šį projektą bus parengti techniniai projektai pirmajam zoologijos sodo rekonstravimo etapui – pastatyti veterinarijos kliniką ir karantinavimo patalpas, tropikariumą-akvariumą, patalpas su voljeriais beždžionėms, žirafoms bei kitiems gyvūnams, kurie atitiks gyvūnų laikymo nelaisvėje standartus, įrengta šiuolaikinė lankytojų aptarnavimo infrastruktūra. Pagal Aplinkos ministro patvirtintą Aplinkos sektoriaus 2014–2020 m. viešinimo priemonių programą preliminarus lėšų zoologijos sodui poreikis tam periodui yra 11,6 mln. eurų. Investicijos leistų įgyvendinti zoologijos sodui keliamus reikalavimus gyvūnų gerovės, visuomenės gamtamokslinio švietimo reikalavimus, sodui tapti integralia gamtos išsaugojimo procesų dalimi, pilnai atskleisti zoologijos sodo teritorijos, jos reljefo ir natūralios gamtos panaudojimo visuomenės poreikiams galimybes, kartu sodas turėtų tapti natūralios faunos ir floros buveine bei prisidėti prie visuomenės gamtosauginio, gyvūnų gerovės, ekologiško ir darnaus/tvaraus vystymo švietimo.

Zoologijos sodas dalyvauja 14 europinių retų rūšių išsaugojimo ir veisimo programų (EEP), 9 europinės retų rūšių (ESB) ir 5 tarptautinės retų rūšių (ISB) kilmės knygos programų. Lyginant su 2013 m. didelių esminių pokyčių kolekcijoje neįvyko. Gyvūnų rūšių ir eksponatų skaičius išliko

panašus, kaip ir 2013 m. Kolekcijoje didesnę dalį – 120 rūšių (iš 215) sudaro retos rūšys, įtrauktos į Tarptautinę raudonąją knygą. 2014 m. gruodžio 31 d. ekspoziciją sudarė 215 gyvūnų rūšių ir 1810 eksponatų, t. sk.:

- Žinduolių – 51 rūšis, 251 eksponatas;
- Paukščių -59 rūšys, 435 eksponatas;
- Roplių – 34 rūšys, 257 eksponatai;
- Varliagyvių – 14 rūšių, 80 eksponatų;
- Žuvų – 50 rūšių, 753 eksponatai;
- Bestuburių – 7 rūšys, 34 eksponatai.

Sėkmingai įvykdyta projekto ECONAF LIFE09/ANT/000581 „Bandomojo ekologinio tinklo teritorijose Pietų Lietuvoje sukūrimas“ dalis, pagal kurią Lietuvos zoologijos sodas buvo įsipareigojęs inkubuoti ir išauginti iki išleidimo į laisvę 120 balinių vėžlių. Iš netinkamose vietose padėtų ir pristatytų per 4 projekto metus į zoologijos sodą 173 kiaušinių išskilo 145 (83,8%) vėžliukai. Iš jų išauginti 128 (88,3%) vėžliukai. Paauginti iki 2-3 metų 101 vėžliukas gražintas atgal į gamtą 2014 m. liepos mėnesį. Likusieji 27 bus išleisti 2015 m. vasarą.

2014 metais išaugintas prieauglis iš 30,2% visų esančių zoologijos sode rūšių. Verta paminėti pirmą kartą zoologijos sode išaugintą žaliasparnės aros (*Ara chloroptera*) jauniklį, 1 senegalinę papūgą (*Poicephalus senegalus*), kilnųjį erelį (*Aquila chrysaetos*), 1 kininį muntjaką (*Muntiacus reevesi*), 2 perukines tamarinas (*Saguinus oedipus*), 2 pilkarusves kengūras (*Macropus rufogriseus*) ir kt. Gyvūnų poroms sudaryti įsigijome palšojo grifo (*Gyps fulvus*) patiną, dvikuprio kupranugario (*Camelus bactrianus*, var.dom.) patelę. Plečiama varliagyvių kolekcija. Įsigijus dar 5 naujų rūšių, varliagyvių kolekciją dabar sudaro 14 rūšių. Roplių kolekcijoje nauja rūšis – 6 žalieji bazilikai (*Basiliscu plumifrons*). Nauja rūšis ir tvenkinių ekspozicijoje – tai 10 baltaveidžių medžasių (*Dendrocygna viduata*). Tvenkinių ekspozicijai papildyti įsigyta ir 7 kalninės žąsys (*Anser indicus*). Visi šie paukščiai ir gyvūnai parvežti iš kitų Europos zoologijos sodų.

Lietuvos zoologijos sodo pagrindinė visuomenės švietimo ir informavimo funkcija yra informacijos apie gyvūnus ir įstaigą sklaida per vykdomas akcijas, renginius, naujienų reportažus, edukacinius užsiėmimus ir kita. Šiais metais buvo pravesta 210 pažintinių ekskursijų ir edukacinių programų zoologijos sode bei švietimo įstaigose: darželiuose, mokyklose, neįgaliųjų vaikų institucijose, kaip išvažiuojamoji edukacija. Juose dalyvavo 6231 klausytojas. Zoologijos sodas buvo pristatomas renginių metu, parengiant temines edukacines programas. Suorganizuota (arba dalyvauta) 20 renginių (švenčių):

Data	Renginys	Lankytojų sk.
2014-02-15 ir 16	Arktinis savaitgalis zoologijos sode	239+64
2014-03-01	„Egzotiškos“ užgavėnės	1272
2014-03-22	Žvirblių diena (Žemės dienos minėjimas)	783
2014-03-28	Paroda Saulės mieste, Šiauliuose	
2014-04-13	"Žaliasis uodo šeimos turgelis" Kauno sporto halėje	
2014-04-26	Magiškas Lietuvos zoologijos sodo sezono atidarymas	1849
2014-05-24	Gyvūnų prižiūrėtojo diena	1270
2014-06-15	"Žaliasis uodo šeimos turgelis" Kauno sporto halėje	
2014-06-29	Lietuvos zoologijos sodo 76-asis gimtadienis	1980
2014-08-30 ir 31	Savanorių vasaros stovyklavietė	1755+1084
2014-09-01	Zuikių mokykla (Rugsėjo 1-osios šventė sode)	1179
2014-09-13	„Erdvėlavis žemė 2014“ LZS Afrikos gyvūnai iš arti	291
2014-09-14	Vėžlių šventė „Iki susitikimo gamtoje“	1915
2014-09-26	Paramos koncertas „Pirk Dramblį 2014“	184
2014-10-04	Pasaulinė gyvūnijos diena	1225
2014-10-17	Akcijos „Gilė 2014“ uždarymas	114
2014-11-08	Moliūgiadienis (savanorių renginys)	236
2014-11-29	"Žaliasis uodo šeimos turgelis" Lengvosios atletikos manieže	
2014-12-07	Elnio devyniaragio šventė (Kalėdinis renginys)	94
2014-12-13	Jaunojo Gamtininko konkurso dalyvių apdovanojimai	43

Siekiant pagerinti gyvūnų laikymo ir lankytojų aptarnavimo sąlygas, 2014 m. atlikta teritorijos parko medžių inventORIZACIJA, išimti leidimai kirtimams, sumontuoti du papildomi vandens gręžiniai, uždengtas kasų stogas saulės kolektoriais, apšiltintas vivariumo stogas, atlikta terariumo pastato būklės ekspertizė, įrengtas lauko baseinas tapyrams, suremontuotas ir perdažytas snieginių leopardų voljeras, patvirtinta sodo gamtamokslinio švietimo strategija ir veiksmų planas iki 2020 m.

Pasiekti svarbiausi veiklos efektyvumo pokyčiai

1. Pakeista zoologijos sodo organizacinė struktūra ir sumažintas etatų skaičius nuo 126 iki 107.

2. 2014 m. balandžio 8-11 d. 24 sodo darbuotojai pirmą kartą dalyvavo EAZA gyvūnų aplinkos praturtinimo praktiniuose apmokymuose, kuriuos pravedė Mark Kingston Jones ir Valerie Hare.

Svarbiausi veiksniai, trukdę įgyvendinti prioritetus ir pasiekti planuotus rezultatus

1. 2014 m. vasario 6 d. tik po ilgų derybų Kauno miesto taryboje buvo patvirtintas zoologijos sodo detalusis planas.

2. 2014 m. rugsėjo 9 d. tik po ilgų derybų Kauno miesto savivaldybės kolegija pritarė dviejų artezinių gręžinių įrengimui zoologijos sode.

3. Dėl 2014 m. sumontuotų Radvilėnų plente kelio ženklų draudžiančių parkuoti automobilius ties zoologijos sodu, sumažėjo perpus parkavimo vietų.

4. Dėl teisminių procesų vykdant viešuosius pirkimus, sutrumpėjo techninių projektų parengimo paslaugos atlikimo terminas nuo 12 mėn. iki 9 mėn.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

02-asis strateginis tikslas - Užtikrinti racionalų gamtos išteklių naudojimą ir tolesnį jų gausinimą, hidrometeorologinės informacijos. Šis tikslas buvo įgyvendinamas pagal Lietuvos zoologijos sodo vykdytą programą „Gamtos išteklių ir paveldo vertybių apsauga“ (programos kodas 02 33). Lietuvos zoologijos sodas vykdė programos 3 tikslą.

Programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
3-ajam programos tikslui: Populiarinti gamtos apsaugos žinias, supažindinti lankytojus su pasaulio gyvūnų įvairove, organizuoti kultūrinį gyventojų aptarnavimą ir poilsį				
R-02-33-03-01	1. Lankytojų skaičius Lietuvos zoologijos sode, vnt.	145000	152071	104,9
3-ojo tikslo 1-ajam uždaviniui: Globoti, saugoti ir veisti gyvūnus, plėsti ir turtinti ekspoziciją, sukurti funkcinę ekspozicinę Lietuvos zoologijos sodo modelį, priartinant gyvūnų gyvenimo sąlygas prie autentiškos jiems aplinkos, kaip reikalauja ES tarybos direktyva dėl laukinių gyvūnų.				
P-02-33-03-01-01	1. Retų gyvūnų rūšių (saugomų pagal LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą ir įrašytų į Tarptautinę raudonąją knygą) skaičius, vnt.	120	120	100,0
P-02-33-03-01-02	2. Edukacinių programų skaičius, vnt.	171	210	122,8
P-02-33-03-01-03	3. Lietuvos zoologijos sodo surinkta ir pervesta suma už teikiamas paslaugas, tūkst.Lt	1500,0	1485,0	99,0

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

1. Rezultato kriterijus – Lankytojų skaičius Lietuvos zoologijos sode (R-02-33-03-01). Lietuvos zoologijos sodą aplankė 4,9% daugiau, nei buvo planuota dėl palankių oro sąlygų, vykdytų renginių bei veiklos viešinimo visuomenės informavimo priemonėse.

2. Produkto kriterijus - Retų gyvūnų rūšių skaičius (P-02-33-03-01-01) nei sumažėjo nei padidėjo, t.y. išsaugota 120 retų gyvūnų rūšių.

3. Produkto kriterijus – Edukacinių programų skaičius (P-02-33-03-01-02) didesnis 22,8% nei planuota dėl padidėjusio lankytojų susidomėjimo. Tai įtakojo reklama, vykdyti renginiai ir bendradarbiavimas su švietimo įstaigomis.

4. Produkto kriterijus - Lietuvos zoologijos sodo surinkta suma už teikiamas paslaugas (P-02-33-03-01-03) surinkta, tačiau dalis lėšų (0,9%) nepervesta, nes metų pabaigoje jos buvo išaldytos dėl euro įvedimo.

Asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų (tūkst. eurų)
Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	4 824,7 (1 397,3)
iš jo: Pajamų įmokos	1 485,0 (430,0)
Aplinkos apsaugos rėmimo programa	489,7 (141,8)
Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti	742,1 (215,9)
Juridinių ir fizinių asmenų parama	368,0 (106,6)
Iš viso	5 934,8 (1 718,8)

III. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

Lietuvos zoologijos sodas 2015 metais planuoja:

1. Iki 2015 metų rugpjūčio 31 d. įgyvendinti projektą „Pasirengimas Lietuvos zoologijos sodo atnaujinimui“ finansuojamą iš ES struktūrinės paramos:

- a) Parengti Lietuvos zoologijos sodo rekonstrukcijos pirmojo etapo techninius projektus;
- b) Pilnai įgyvendinti parengtą Lietuvos zoologijos sodo želdinių tvarkymo ir priežiūros projektą (iškirsti likusius 1158 medžius, įskaitant medžių stambių šakų genėjimą);
- c) Pradėti įgyvendinti Lietuvos zoologijos sodo gamtamokslinio švietimo strategijos bei veiksmų planą iki 2020 m. – įsigyti 26 vnt. edukacijai skirtos įrangos ir metodinių priemonių.

2. Įgyvendinti-Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšomis finansuojamą projektą „Balinių vėžlių (*Emys orbicularis*) Lietuvoje išsaugojimas ir populiacijos gausinimas“, kurio tikslas – Pagausinti balinių vėžlių populiaciją Lietuvoje;

3. Imtis iniciatyvos, kad atliekos Lietuvos zoologijos sodo teritorijoje būtų efektyviai rūšiuojamos ir taip skatintų lankytojų sąmoningumą. Tam planuojama įsigyti rūšiavimui skirtų šiukšliadėžių, ant/prie rūšiavimo šiukšliadėžių įrengti edukacinius plakatus, kurie informuotų visuomenę apie šiukšlių grėsmę laukinei gamtai, o tai būtų paskata rūšiuoti ne tik namuose, tačiau ir viešose erdvėse.

Direktorius

Aurimas Didžiokas